

Ve skleněné zahradě

21.12.2017 Týdeník Rozhlas str. 22 Po Česku

Václav Žmolík Cestovní ruch

Hned tři sály v pátém podlaží Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou zabírá tamější stálá sbírka skla s názvem Čarovná zahrada a podtitulem České sklo sedmi století. Návštěvníka tu čeká prohlídka čtyř výstavních celků, které na sebe tematicky navazují, a navíc autoři expozice vyprávějí i příběh naznačený samotným názvem.

„Na začátku našich úvah byl nápad, že podobně jako každá květina vypadá jinak, i když je stejného druhu jako ta druhá, i každá sklenička může být trochu jiná,“ vysvětluje šéfkurátor sbírek jabloneckého muzea, historik Petr Nový. „Sklo je živý materiál. I když ho zrovna dělá automat, složení skla se může lišit, a potom i dvě skleničky mohou být odlišné.“

ČIRÉ CRISTALO

Půdorys expozice je podobný francouzské zahradě. Je zde hlavní trasa s dominantami, jako jsou zvon, fontána anebo tavená plastika, ale i vedlejší cestičky a zákoutí. „A hlavně! České sklo - to je taková rozkvetlá louka,“ libuje si historik.

Zpočátku se zastavujeme u jednoho z nejstarších exponátů, což je svatební pohár Jáchyma Ondřeje Slika z roku 1612 vyrobený ve sklárně v nedalekém Bedřichově. Jen o kousek dál obdivuji barokní dvojstěny. K nim průvodce dodává: „Víme sice, že se jedná o dvě skleničky v sobě, mezi nimiž je stříbrná nebo zlatá fólie, ale rébusem je, kdo s tím začal. Možná to bylo právě tady na severu Čech.“

V další vitríně mě historik upozorňuje na český křišťál, který se objevuje už na konci 17. století. Vznikl vlastně náhodou, když se čeští huťmíři snažili docílit tak čirého skla, jako měli Benátčané. Ti mu říkali cristalo, proto se u nás uchytil název křišťál.

Další ozdobou expozice je i nádherné benátské zrcadlo anebo uranové sklo. „Nad jeho názvem se mnoho lidí zarazí, proč se do něj dával uran a jestli to není nebezpečné,“ usmívá se Petr Nový. „Není. Uranu je v tomto sklu opravdu mizivé množství. Pro nás je zajímavé i tím, že bylo vymyšleno tady v Jizerských horách v Antonínově ve sklárně rodiny Riedelů.“ Dodám, že rozeznáváme uranové sklo žluté a zelené a že je to sklo fluorescentní, které mění barvy podle toho, jestli je na světle denním anebo umělém.

OPAKOVÁNÍ A CHAOS

Pak už vstupujeme do sálu, který je věnovaný sklu v 19. století. „V první třetině doznívá klasicismus a nastupuje empír a pak biedermeier.“

Právě ten byl ostatně pro české sklářství zásadní. Je to totiž poslední doba, kdy české sklo určuje světový tón. Takovou barevnou škálu jako u nás nikde jinde ve světě sklo nemělo.

Na konci 19. století v nabídce skla vedle sebe existuje velké množství stylů, které tu byly už dříve. Na čas je spojil secese a po ní nastává velký trendový chaos. Dívám se na krásné secesní vázy. „Tvar a technologie pochází z 18. století, dekorace je z hlediska barevnosti spíše rokoková, na ní je neorenesanční ornament a dohromady to působí jako secese. Tak si vyberte,“ říká nadšeně historik.

K nejcennějším exponátům patří váza od firmy Loetz, která byla součástí kolekce oceněné na světové výstavě v Paříži v roce 1900. Je umístěna v kovové konstrukci navržené studenty jablonecké uměleckoprůmyslové školy.

PŘEKVAPIVÝ LOOS

Ústředním exponátem Čarovné zahrady je velká skleněná fontána. „Ta byla vystavena na mezinárodní výstavě dekorativních umění a průmyslu v Paříži v roce 1925,“ říká Petr Nový. Na ní se naše sklářství poprvé po vzniku republiky představilo za hranicemi, a to s velkým úspěchem. Kašna je zajímavou ukázkou spolupráce mezi českými designéry a českoněmeckou firmou. „Navrhl ji architekt Pavel Janák, nahoře je zdobena skleněnou plastikou dudáka, kterou navrhl Jaroslav Horejc, a vše

vyrobila firma Jos. Riedel v Dolním Polubném, a to jako sponzorský dar pro expozici. Fontána byla dlouho rozebraná, nám se ale povedlo dát ji dohromady."

Ozdobou expozice jsou i skleněné předměty navržené slavnými sklářskými výtvarníky Ludvikou Smrčkovou a Josefem Drahoňovským. Mimochodem, je tu jeho poslední práce, váza nazvaná právě Čarovná zahrada, což rovněž inspirovalo tvůrce expozice. Překvapením pro leckoho může být sklo navržené Adolfem Loosem. „Tento slavný architekt se se sklem potkal vlastně jen jednou," usmívá se můj společník, „ale tento skleněný set nápojového skla se mu opravdu povedl. Podívejte jen na to zdobení jemným diamantovým výbrusem. Člověk by ani nevěřil, že je navrhl tak zavilý nepřítel ornamentu, jako byl Loos."

***

Pořad Po Česku vysílá od pondělí do čtvrtka ve 14.39 ČRo Dvojka.

Foto popis| Půdorys expozice Čarovná zahrada je podobný zahradě francouzské. Je zde hlavní trasa s dominantami, jako jsou zvon, fontána anebo tavená plastika, ale i vedlejší cestičky a zákoutí.
Foto autor| Foto Jiří Jiroutek

O autorovi| Václav Žmolík moderátor a publicista